

Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale
și Mediului

Proiectul: Suport pentru Republica Moldova în stabilirea și fortificarea AND (Autoritate Națională Desemnată), elaborarea cadrului strategic și dezvoltarea programului național de angajare cu Fondul Verde pentru Climă(FVC)

ATELIER DE LUCRU

"Informarea Entităților Acreditate cu prioritățile, regulile și procedurile Fondului Verde pentru Climă privind elaborarea, promovarea și aprobarea Proiectelor"

Prioritățile investiționale ale Republicii Moldova în angajarea cu Fondul Verde pentru Climă

***Ion Comendant, Consultant Național
în cadrul Proiectului FVC***

Moldova are nevoie de investiții

- ❑ **Fondul Verde pentru Climă este o oportunitate majoră pentru obținerea de investiții de peste 250 milioane \$SUA pentru doar un proiect:**
 - ✓ Deține zeci de miliarde de dolari SUA
 - ✓ Se eliberează în formă de:
 - Grant
 - Împrumut concesional
 - Alte forme
- ❑ **Condițiile de bază pentru obținerea finanțării de la FVC sunt ca propunerile de proiecte să:**
 - ✓ rezolve problemele schimbării climatice și, totodată,
 - ✓ contribuie la dezvoltarea durabilă a țării

Moldova și Acordul de la Paris

La Conferința de la Paris R. Moldova a prezenta angajamentul său de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sub forma „Contribuția Națională Determinată Intenționată” (INDC)

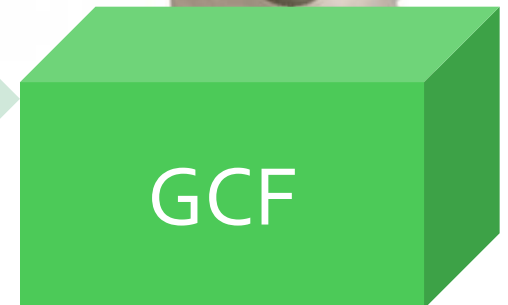
- ❑ **Obiectivul necondiționat:** De redus cu 64% emisiile de CO₂ către anul 2030 față de 1990
- ❑ **Obiectivul condiționat:** cu 78%
- ❑ **Componenta adaptare**

Aproape 10 mlrd. \$SUA sunt necesare

GCF

Necesitatea Programului de Țară

- ❑ Acțiunea cheie a unei țări cu aspirații spre depășirea problemei schimbărilor climatice constă în identificarea proiectelor / programelor pe termen scurt și pe termen lung, precum și a priorităților investiționale, orientate spre **schimbarea paradigmei** de dezvoltare a țării: cu emisii reduse și reziliență la schimbările climatice. Acestea trebuie reflectate într-un Program de Țară.
- ❑ Programul de Țară **nu este unul obligatoriu**, deși există un șablon dezvoltat de FVC în sprijinul țărilor în pregătirea acestuia.
- ❑ Un obiectiv general al unui program de țară este încurajarea **dreptului țării de a gestiona interesele sale**. În acest sens, la dezvoltarea PTJ trebuie implicate pe larg părțile interesate cheie, inclusiv Guvernul, autoritățile locale și cele comunitare, sectorul privat și societatea civilă. De asemenea, se cere implicarea entităților acreditate de FVC, existente și potențiale, în obținerea și gestionarea banilor eliberați de Fond

Necesitatea Programului de Țară

Astfel, primul pas de angajare cu FVC este de a avea Programul de Țară:

 reflectă:

- ✓ Caracteristica generală a țării
- ✓ Agenda țării în raport cu FVC
- ✓ Monitorizarea, Raportarea și Verificarea

 este un document de bază care sprijină dialogul dintre actorii angajați cu FVC:

- ✓ FVC
- ✓ Autoritatea Națională Desemnată (AND) și
- ✓ Entitățile Acreditate (EA), atât naționale, cât și internaționale

 este actualizat pe parcurs

Eligibilitatea finanțării din partea FVC:

trei filtre de trecut

1

- Măsurile trebuie să fie din domeniile:

Atenuării:

1. Producerea energiei și accesul la aceasta;
2. Transportul;
3. Clădiri, orașe, industrii și aparate casnice;
4. Pădurile și utilizarea terenurilor.

Adaptării:

5. Sănătate, siguranță alimentară și apă;
6. Viața oamenilor și a comunităților;
7. Mediul infrastructural și de clădiri;
8. Ecosisteme și servicii ecosistemice.

2

- Măsurile se conformează cu criteriile de finanțare ale FVC

(potențialul impactului, potențialul schimbării de paradigmă, potențialul de dezvoltare sustenabilă, necesitățile beneficiarului, posesia de țară, precum și eficiența și eficacitatea)

- Îndestulează indicatorii de performanță minimi stabiliți de FVC

- Măsurile satisfac criteriile de adiționalitate

3

- Acțiunile trebuie să se conformeze cu prioritățile țării și să fie orientate spre atingerea CND condiționat al țării, adică măsurile trebuie să contribuie la rezolvarea *problemelor strategice ale statului, adică a celor prioritare*

Eligibilitatea finanțării din partea FVC:

Prioritățile de finanțare a țării - Adaptarea

Sectoarele prioritare	Prioritățile investiționale	
Agricultura	Consolidare a rezilienței la climă a sectorului agricol prin:	Gestionarea durabilă a solului (conservarea solului, agricultură ecologică etc.)
		Promovarea sistemelor de irigare eficiente
		Implementarea și distribuirea la toate nivelurile a soiurilor cu potențial adaptiv ridicat
		Creșterea securității alimentare
		Consolidarea sistemelor integrate de producție agricolă pentru o agricultură inteligentă și rezilientă la schimbările climatice
Resursele de apă	Promovarea gestionării durabile a apei prin:	Evaluarea resurselor de apă, sporirea aprovizionării și gestionarea cererii
		Gestionarea evenimentelor extreme (inundații, secetă)
		Tratarea eficientă a apei și reutilizarea acesteia
Silvicultură	Promovarea managementului durabil a resurselor naturale prin:	Împădurire/ reîmpădurire, luându-se în considerare EbA
		Gestionarea durabilă a pădurilor și a serviciilor de ecosistem
		Restaurarea ecologică a pășunilor degradate

Eligibilitatea finanțării din partea FVC:

Prioritățile de finanțare a țării - Adaptarea

Sectoarele prioritare	Prioritățile investiționale	
Sănătatea	Creșterea rezilienței climatice a sistemului de sănătate pentru a identifica, a monitoriza, a se pregăti și a răspunde schimbărilor de sănătate și a bolilor legate de climă prin:	Îmbunătățirea serviciilor de sănătate pentru grupurile vulnerabile ale populației
		Infrastructura spitalelor pentru operaționalizarea la standardele "verzi"
Transporturi	Promovarea transportului ecologic și eficient în țară prin:	Prevenirea, avertizarea timpurie, gestionarea și depășirea impactului evenimentelor meteorologice extreme (valuri de căldură și de frig, inundații)
		Infrastructura urbană rezilientă pentru a reduce expunerea la riscurile climatice
		Protecția împotriva impactului mediului asupra infrastructurii de transport (drumuri, poduri, viaducte, căi ferate, piste)
		Adoptarea de coduri, standarde și instrumente conexe în materie de schimbări climatice
Energie	Asigurarea securității energetice a țării prin:	Accesul populației rurale la sistemul rutier rezistent la schimbările climatice
		Promovarea conexiunii dintre sistemele apă-energie-utilizarea terenurilor cu accent pe sursele regenerabile de energie
		Protecția climatică a infrastructurii sistemului energetic
		Asigurarea funcționării infrastructurii și a sectorului energetic în ceea ce privește apariția oricărui eveniment climatic
Intersectoriale	Îmbunătățirea rezistenței comunităților moldovenești la efectele adverse ale schimbărilor climatice, ținând cont de problemele sociale și de gen	

Eligibilitatea finanțării din partea FVC:

Prioritățile de finanțare a țării - Atenuarea

Sectoarele prioritare	Prioritățile investiționale
Promovarea eficienței energetice	- Autobuse și microbuze hibride și electrice în municipiul Chișinău - Promovarea iluminatului eficient energetic în RM - Substituirea clincherului la producerea cimentului -Reducerea pierderilor în sistemul de transport și distribuție a energiei termice și la producerea acesteia -Construcția de drumuri bune și foarte bune -Promovarea eficienței energetice în transportul feroviar -Sporirea rezistenței termice a anvelopei clădirilor -Promovarea eficienței energetice în sectorul industrial
Promovarea surselor regenerabile de energie	-Promovarea surselor eoliene în RM -Promovarea și construcția centralelor fotovoltaice conectate la rețea -Promovarea pompelor de căldură în RM -Promovarea obținerii energiei din deșeuri în RM -Utilizarea grupurilor electrogene pe biogaz pentru producerea energiei electrice și termice -Aplicarea biocombustibilului de generația a 2-a pentru producerea energiei termice
Împădurirea și utilizarea terenurilor	-Împădurirea terenurilor degradate, zonelor riverane și perdelelor de protecție în RM

Portofoliul de proiecte și inițiative în derulare, finanțate de FVC

BERD

- “FVC-BERD
Facilitarea Finanțării
Energiei Sustenabile”
- 10 țări (incl. Moldova)
- FVC: US\$344M-
împrumut;
US\$34M-grant
- Aprobat: Oct 2016, 15
ani
- \$1.4 mlrd. total
- 72.7% Cofinanțare
- \$72.8M – contribuția locală

2016

MADRM

- “Fortificarea
AND și
Programul de
Țară”
- Proiectul
Readiness
300 mii \$

2017

BERD

- “Facilități pentru
orașe verzi”
- 10 țări (... Moldova)
- FVC: US\$73.9M-
împrumut; US\$25M-
grant
- Aprobat: Oct 2018,
15 ani
- \$603.4M total investments
- 83.6% Cofinancing
- \$68.2M – local
contribution

2018

Portofoliul de inițiative pentru finanțarea din partea FVC (Atenuare)

no.	NAMA	Reducerea de emisii către 2030, ktCO ₂ / an	Investiția necesară, mil US\$	Finanțarea GCF (Împrumut concesional+ Grant), mil US\$	Investiții specifice, \$ / tCO ₂ eq
1	Promovarea surselor eoliene în RM	609	640	Până la 512	53
2	Promovarea pompelor de căldură în RM	148	180.1	143.8	108
3	Promovarea obținerii energiei din deșeuri în RM	109	15.0	8.3	4
4	Autobuse și microbuze hibride și electrice în municipiul Chișinău	17.2	344.3	80.7	2006
5	Promovarea iluminatului eficient energetic în RM	327	236.3	90.6	52
6	Substituirea clincherului la producerea cimentului	301	100.2	72.8	92
7	Împădurirea terenurilor degradate, zonelor riverane și perdelelor de protecție în RM	284	144	85.5	10
	TOTAL	2203	2379	Până la 993.7	
Îndeplinirea Angajamentului condiționat al CND		47%			

Portofoliul de inițiative pentru finanțarea din partea FVC (Adaptare)

no.	NAMA	Investiția necesară, mil US\$	Finanțarea GCF (Împrumut concesional+ Grant), mil US\$
1	Gestionarea durabilă a solului și agricultura rezistentă la climă în Republica Moldova	136.5	100 (grant)
2	Gestionarea durabilă și climatică inteligentă a cernoziomurilor în Republica Moldova	250	
3	Implicarea sectorului privat în modernizarea sistemelor fotovoltaice din Republica Moldova.	52	38 (împrumut concesional)
4	Creșterea rezistenței la schimbările climatice pentru protejarea sănătății umane prin dezvoltarea de „servicii de sănătate ecologice” în Republica Moldova	45	45 (grant)
5	Promovarea irigației eficiente în Republica Moldova prin intermediul tehnologiilor de irigare cu debit redus, de joasă presiune și care servesc economisirii de apă.	161	129 (grant)
6	Promovarea rezilienței comunitare printr-un management îmbunătățit al apelor de suprafață	200	160 (grant)
TOTAL		844.5	>472

Proiecte „Programul Readiness” depuse la FVC pentru finanțare (Adaptare)

no.	NAMA	Finanțarea necesară, mil US\$	Finanțarea GCF (Împrumut concesional+ Grant), mil US\$
1	PNA-2: Avansarea procesului de planificare a adaptării schimbărilor climatice la nivel național	2.3	2.3
2	Integrarea adaptării în procesele de planificare pentru a reduce vulnerabilitatea la schimbările climatice la nivel local și central în sectorul agriculturii din Moldova (Ag. SAP)	0.685	0.685
TOTAL		2.985	2.985

Eligibilitatea finanțării din partea FVC: indicatorii minimi de performanță

Criteriile investiționale	Indicatorii minimi de performanță
1. potențialul impactului	Reducerea emisiilor pe durata de viață – cel puțin 750,000 t CO ₂ eq. Numărul beneficiarilor direcți – cel puțin 5000 (doar la adaptare)
2. potențialul schimbării de paradigmă	Potențialul de răspândire sau replicare – de cel puțin 2 ori mai mult decât în activitatea propusă în zona vizată; Contribuție substanțială la dezvoltarea cadrului legal cu rezultate măsurabile asupra climei
3. potențialul de dezvoltare sustenabilă	Nivel semnificativ de co-beneficii prevăzute în cel puțin două din următoarele domenii: dezvoltarea ecologică, socială, economică și de gen
4. necesitățile beneficiarului	Dovezi clare că intervenția Fondului vine să: depășească problema lipsei de surse alternative de finanțare sau de capacități instituționale; rezolvă necesitățile oamenilor (a 50% din populație expusă la schimbări climatice)
5. posesia de țară	Scrisoare „No Objection” obținută de la Autoritatea Națională Desemnată; și dovezi de aliniere la / cu strategiile și planurile țării privind clima
6. eficiența și eficacitatea	Costul estimat al reducerilor de GES – mai puțin de US\$ 230 per t CO ₂ eq; Rentabilitatea financiară ajustată la riscuri – pozitivă (adaptare); Rata de participare a beneficiarului în finanțarea adițională – cel puțin 2:1 (aplicată măsurilor de atenuare sau propunerilor venite de la sectorul privat)

Eligibilitatea finanțării din partea FVC: criteriile de adiționalitate

Criteriilor de adiționalitate	Componentele Criteriilor de adiționalitate
Resursele proprii, capacitățile și stimulentele companiei: Trebuie să se conțină cel puțin unul dintre aceste criterii	1. Compania nu are fonduri suficiente pentru a autofinanța proiectul (într-un termen rezonabil)
	2. Compania nu are cunoștințe sau competențe pentru proiectare și / sau implementarea unui model de afaceri într-un mod care să maximizeze reducerea sărăciei sau alte impacturi de dezvoltare.
	3. Fără subvenția publică, compania nu ar dori să pună în aplicare modelul de afaceri propus și / sau modificări în standarde operaționale din cauza unui sold negativ costuri / riscuri - beneficii.
Resurse disponibile de către alte părți:	4. Compania nu poate accesa serviciile oferite de agenția finanțată public pe o bază comercială - indiferent dacă este vorba de finanțări bancare comerciale sau de asistență consultativă de calitate similară.
	5. Proiectul partajat de Fond nu dezlocuiește alte companii care operează deja pe piață sau care sunt gata să întreprindă același proiect fără sprijin public.
	6. Proiectul partajat de Fond nu duplică un sprijin finanțat de alt donator - indiferent dacă este vorba de subvenție, consultanță în natură, împrumut sau capitaluri proprii.
	7. Sprijinul public reduce efectul investițiilor de la alte entități care altfel nu ar urma.

Eligibilitatea finanțării din partea FVC: criteriile de adiționalitate

Criteriilor de adiționalitate	Componentele Criteriilor de adiționalitate
<i>Condițiile de partajare a costurilor proiectului sau activitățile agenției care implementează proiectul trebuie să influențeze pozitiv operațiuni de afaceri mai largi, mediul de afaceri sau alți factori instituționali</i>	8. Condițiile atașate proiectului de partajare a costurilor sau activitățile agenției care îl completează sunt de așteptat să influențeze pozitiv operațiuni de afaceri mai largi, mediul de afaceri sau alți factori instituționali
<i>Mai puține emisii de GES față de scenariul liniei de bază</i>	Mai puține emisii pe perioada de viață a proiectului

Monitorizarea și Evaluarea implementării Programului de Țară

PȚ necesită ajustări și actualizări în timp

După primul an:

- Revizuirea de pe poziția eficacității, performanței și funcționalității
- După consultări, Noua redacție a PȚ este promovată la FVC de către AND

CNSC cu
sprijinul
OSC va
efectua
MRV

După 5 ani:

- Raportul de evaluare și progres
- Revizuirea Planului de acțiuni al SDER și PNA, precum și PȚ
- Raportul de E&M va fi prezentat Guvernului spre examinare

**GREEN
CLIMATE
FUND**

MINISTERUL AGRICULTURII,
DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

www.GCFund.org
www.portal.clima.md

